

Bijlage 2: Terugkoppeling op reacties consultatie

Inhoud

Inleiding.....	2
1. Algemene terugkoppeling	3
1.1 Doelen programma Kustlijnzorg	3
1.2 Basiskustlijn (BKL)	3
1.3 Meestijden met zeespiegelstijging en jaarlijks suppletievolume	3
1.4 Wat gebeurt er nadat het suppletieprogramma is vastgesteld?	3
2. Terugkoppeling op de ingediende reacties.....	4
2.1 Stichting Duinbehoud	4
2.2 Stichting De Noordzee	5
2.3 Wetterskip Fryslân	5
2.4 Gemeente Schiermonnikoog	5
2.5 Gemeente Vlieland	5
2.6 Gemeente Texel.....	6
2.7 PWN	6
2.8 Gemeente Bloemendaal	7
2.9 Gemeente Zandvoort.....	7
2.10 Provincie Zuid-Holland	8
2.11 Gemeente Den Haag.....	9
2.12 Gemeente Goeree-Overflakkee	9
2.13 Natuurmonumenten (Beheereenheid Zuid-Hollandse Eilanden)	10
2.14 Provincie Zeeland namens het Ambtelijk Overleg Zeeuwse Waterkeringen (AZW).....	11

Inleiding

Rijkswaterstaat onderhoudt de Nederlandse kust met zandsuppleties vanuit een vierjarig, voortschrijdend programma. De geprogrammeerde suppleties beoordelen we elk jaar opnieuw op basis van jaarlijkse kustmetingen, berekeningen en trends die wij zien in de ontwikkeling van de kustlijn. Waar nodig kunnen we suppleties aanpassen, of nieuwe suppleties aan het programma toevoegen. Voordat we het suppletieprogramma en deze jaarlijkse actualisaties vaststellen consulteren we onze stakeholders: andere overheden, terreinbeheerders en belangenorganisaties rondom het kustbeheer.

Het suppletieprogramma 2024-2027 is vastgesteld in 2023 en is dit jaar, in 2025, voor de tweede keer geactualiseerd. Deze actualisatie hebben we in het voorjaar van 2025 aan stakeholders voorgelegd.

In dit document geven wij een terugkoppeling op de verzoeken en aanvullingen die wij hebben ontvangen in reactie op de consultatie. Na een algemene terugkoppeling in het eerste hoofdstuk, beantwoorden we per stakeholder de ingediende reacties. Wij hebben bekeken of deze verzoeken of aanvullingen passen binnen het kustbeleid en het uitvoeringskader Kustlijninzorg dat hieruit voortkomt.

- Een beknopte versie van dit uitvoeringskader vindt u in [bijlage 3, factsheet 'Uitgangspunten totstandkoming suppletieprogramma Kustlijninzorg' \(versie oktober 2024\)](#).
- De volledige versie van het uitvoeringskader staat op [het Rijkswaterstaat Publicatie Platform \(open.rws.nl\)](#).

Waar mogelijk hebben wij de ingediende reacties verwerkt in het suppletieprogramma 2024-2027, actualisatie 2025. Het geactualiseerde [suppletieprogramma 2024-2027](#) met onze onderbouwing per kustlocatie, vindt u in bijlage 2. Dit document publiceren wij na 1 juli 2025 op deze webpagina: <https://open.rijkswaterstaat.nl/overige-publicaties/2023/suppletieprogramma-kustlijninzorg>.

1. Algemene terugkoppeling

In dit hoofdstuk lichten we alvast enkele algemene onderwerpen toe die vaker terugkomen in de reacties van dit jaar.

1.1 Doelen programma Kustlijnzorg

Sinds 1990 versterkt Rijkswaterstaat de Nederlandse kust met behulp van zandsuppleties, vanuit het programma Kustlijnzorg. In opdracht van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat houden we de kustlijn van Nederland op zijn plaats, op basis van de wettelijk vastgelegde Basiskustlijn (BKL). Daarnaast voegen we zand toe aan de kust, zodat deze op de langere termijn kan meegroeien met de opgetreden zeespiegelstijging. Dankzij dit kustonderhoud blijft de kust beschermd tegen een overstroming uit zee en wordt Nederland niet kleiner. Behalve om het achterland te beschermen tegen de zee, biedt de kust ook ruimte aan natuur, recreatie en bijvoorbeeld drinkwaterwinning. Al deze functies van de kust tellen mee bij het (dynamisch) handhaven van de kustlijn.

1.2 Basiskustlijn (BKL)

Rijkswaterstaat monitort de Nederlandse kust door middel van jaarlijkse kustmetingen. We meten hoeveel zand er ligt op het strand, zowel op het droge strand als onder water. (Op onze website leest u meer hierover: [Een sterke kustlijn komt niet zomaar aanspoelen \(rijkswaterstaat.nl\)](https://www.rijkswaterstaat.nl/onderzoek/kustmetingen)) De meetresultaten vergelijken we met de basiskustlijn (BKL), een wettelijk vastgelegde norm voor de kustlijnpositie. Ook kijken we naar de ontwikkeling van de kustlijn (trends) in de afgelopen jaren en bijvoorbeeld de invloed van eventuele stormen op de kustlijn. De ligging van de BKL wordt regelmatig geëvalueerd en waar nodig herzien. In deze actualisatie van het suppletieprogramma 2024-2027 gaan we uit van de 'BKL 2023'.

1.3 Meestijgen met zeespiegelstijging en jaarlijks suppletievolume

Het huidige Nederlandse kustbeleid schrijft voor dat het kustfundament (-20 m NAP t/m binnenduinrand) meestijgt met de zeespiegel. Het jaarlijkse suppletievolume is gebaseerd op wat de kustzone nodig heeft om mee te groeien met de zeespiegelstijging. Om dit doel te behalen hebben we de kustlijn per 1-1-2025 beoordeeld volgens de (in 2023 herziene) BKL, met een rekenmethode die is aangepast aan de opgetreden zeespiegelstijging sinds 1990. Dit volume wordt indien nodig bijgesteld door het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat tijdens de 6-jaarlijkse herziening van het Deltaprogramma.

Verdiepend onderzoek naar zandvraag en -aanbod vindt momenteel plaats binnen het Kennisprogramma Zeespiegelstijging (KP ZSS). In dit programma wordt ook onderzoek gedaan naar oplossingsrichtingen voor de lange termijn. (Zie voor meer informatie deze website: <https://www.rijkswaterstaat.nl/water/waterbeheer/bescherming-tegen-het-water/maatregelen-om-overstromingen-te-voorkomen/kennisprogramma-zeespiegelstijging>)

1.4 Wat gebeurt er nadat het suppletieprogramma is vastgesteld?

Nadat het suppletieprogramma (en de jaarlijkse actualisatie) is vastgesteld, worden de geprogrammeerde suppleties voor de eerstvolgende uitvoeringsperiode uitgewerkt naar ontwerpen en uitvoeringsplannen. Daarbij worden de benodigde vergunningen aangevraagd en eventueel aanvullend onderzoek gedaan (conditionering). Na de aanbesteding krijgen opdrachtnemers twee jaar de tijd om het werk voor te bereiden en uit te voeren. Binnen dit uitvoeringsvenster bepalen zij zelf wanneer zij de werkzaamheden inplannen.

Vanwege de gedetailleerde planning kan het hele proces van toetsing van de BKL, ontwerp van suppleties, conditionering en aanbesteding tot aan de daadwerkelijke uitvoering in de praktijk 1,5 tot 3,5 jaar in beslag nemen.

Meer informatie vindt u op onze website: www.rws.nl/kustonderhoud

2. Terugkoppeling op de ingediende reacties

2.1 Stichting Duinbehoud

In uw reactie geeft u aan:

1. U ondersteunt het suppletiebeleid van de afgelopen jaren, conform de doelstellingen voor het dynamisch handhaven van de basiskustlijn, ook weer gevolgd in deze actualisatie van het suppletieprogramma 2024-2027.
2. Op een aantal locaties aan de kust ziet u erosie van strand en duin en een overschrijding van de basiskustlijn, zonder dat dit ten koste gaat van het veiligheidsbelang. Deze kustdynamiek kan op termijn gunstig uitpakken voor de natuur. Daarom pleit u ervoor om hier ook ruimte aan te geven.
3. Wel hebt u zorgen over de ontwikkeling op de lange termijn gezien het tempo waarmee de stijging van de zeespiegel zich voltrekt, waardoor mogelijk grote delen van de buitendijkse natuur op de Waddeneilanden verloren zouden kunnen gaan door toenemende kusterosie. U pleit ervoor om hier tijdig op te anticiperen en het suppletiebeleid mede af te stemmen op de buitendijkse natuur.
4. Concreet voor Terschelling (regio Noord-Nederland) wilt u graag geïnformeerd worden over het onderzoek naar buitendelta suppleties en de expertbijeenkomsten.
5. Concreet voor Callantsoog (regio West-Nederland Noord):
Net als in eerdere consultaties pleit u ervoor om de kansen en mogelijkheden te bezien van een zandmotor voor de kust van Callantsoog.

U stuurt ons t.z.t. de resultaten van de groep studenten van de Hogeschool Inholland die hiermee aan de slag is gegaan.

Terugkoppeling Rijkswaterstaat:

1. Dank u wel voor uw reactie. Goed om te weten dat u ons suppletiebeleid van afgelopen jaren ondersteunt en dat u hierin de doelstellingen van het dynamisch handhaven van de basiskustlijn terugziet.
2. Op locaties waar de waterveiligheid en overige functies en waarden van de kust niet direct in het geding zijn, geven we waar mogelijk ruimte aan de natuurlijke dynamiek.
3. In opdracht van de minister van Infrastructuur en Waterstaat brengt Rijkswaterstaat vanuit het programma Kustlijn zorg 2024-2027 in totaal 40 miljoen kubieke meter zand aan op de kust voor het behoud van de Basiskustlijn. Ook voegen we zand toe aan het kustfundament om de kust te laten meegroeien met de zeespiegelstijging. Hier profiteren ook de buitendijkse, dynamische natuurgebieden van. Het meegroeien van deze buitendijkse natuurgebieden is echter geen expliciete doelstelling van het kustbeleid en dus van het programma Kustlijn zorg.
4. Terschelling (regio Nederland-Noord):
Vanuit Rijkswaterstaat Noord-Nederland zal Stichting Duinbehoud tijdig op de hoogte worden gebracht over een toekomstige regionale expertbijeenkomst.
5. Callantsoog (regio West-Nederland Noord):
Aan de noordelijke kust van Noord-Holland zien wij inderdaad kansen voor een suppletie die het kustfundament versterkt en tevens de zandhonger van de Waddenzee compenseert. Voor Callantsoog stellen we nu een strandsuppletie voor, in combinatie met een vooroeversuppletie. Hiermee voldoen we aan de zandbehoefte van het kustfundament op deze locatie. Dit is in onze ogen een kostenefficiëntere manier dan het aanbrengen van zand in de vorm van een 'zandmotor'. Wij zijn wel benieuwd naar de resultaten van de studenten van Inholland, bij voorbaat dank dat u deze met ons wilt delen.

2.2 Stichting De Noordzee

In uw reactie geeft u aan:

1. Uw uitgangspunten zijn nog hetzelfde als in uw reactie van 2024. Deze gingen onder meer over onze uitgangspunten en de werkwijze.
2. Inmiddels zijn wij hierover in gesprek gaat met elkaar. U kijkt uit naar meer samenwerking.

Terugkoppeling Rijkswaterstaat:

1. Bedankt voor uw reactie.
2. In ons overleg hebben we onlangs samen gesproken over een aantal van de genoemde onderwerpen, waaronder de mogelijkheden voor ecologische monitoring en onze samenwerking in bijvoorbeeld OR-ELSE. Vervolgafspraken voor overleg staan inmiddels gepland.

(Regio Noord-Nederland)

2.3 Wetterskip Fryslân

In uw reactie geeft u aan:

Vanuit Wetterskip Fryslân kunt u zich vinden in de actualisatie 2025 van het suppletieprogramma 2024-2027.

Terugkoppeling Rijkswaterstaat:

Dank voor uw reactie. Goed om te horen dat het Wetterskip Fryslân zich kan vinden in het geactualiseerde suppletieprogramma van 2024-2027.

2.4 Gemeente Schiermonnikoog

In uw reactie geeft u aan:

Uw college kan zich vinden in het voorgesteld, dus u dient geen formele reactie in.

Terugkoppeling Rijkswaterstaat:

Dank alsnog voor uw reactie. Goed om te weten dat u zich in het geactualiseerde suppletieprogramma kunt vinden.

2.5 Gemeente Vlieland

In uw reactie geeft u aan:

1. U hebt geen inhoudelijke bezwaren op de beoogde suppletie raai 4681-4933.
2. U ziet de noodzaak van de geprogrammeerde suppletie op raai 5390-5400 (zanddepot). Wel vraagt u zich af in hoeverre een suppletie op dit traject effect heeft, gezien de diepte van de vaargeul. Hierbij verwijst u naar het onderzoek van RWS regio NN naar de toepassing van andere vormen van kustbescherming.
3. In dit licht van dit onderzoek vraagt u of wij kunnen uitzoeken in hoeverre de toename in baggerwerkzaamheden samenhang heeft met deze suppletie en toekomstige suppleties.

Terugkoppeling Rijkswaterstaat:

1. Goed om te weten dat u zich kunt vinden in de voorgestelde suppleties op raai 4681-4933 (Noordzeestrand).
2. Over het aanbrengen van het zanddepot op raai 5390-5400:
De afgelopen jaren is gebleken dat reguliere strandsuppleties op dit gedeelte van de kust niet doelmatig zijn. Door de diepe geul vlak voor het strand en de steile oever wordt het zand van een suppletie al gauw weer meegevoerd naar zee. Ook is de uitvoering niet eenvoudig. Rijkswaterstaat Noord-Nederland verkent daarom nu de mogelijkheden voor een andere structurele oplossing, bijvoorbeeld in de vorm van bestorting. We wachten eerst af wat er uit de verkenning van het lopende onderzoek komt. Op dit moment kunnen we dus nog geen uitspraken doen over toekomstige suppleties op deze locatie. Het toekomstige kustbeheer zal hier anders worden uitgevoerd dan tot nu toe met de reguliere suppleties gebeurde. Ook wordt er bij het ontwerp van zandsuppleties rekening gehouden met de omgeving en de mogelijke effecten hierop. In de tussenliggende tijd kan het havenstrand periodiek van zand worden voorzien, vanuit een depot dat tijdens de laatste zand suppletie is aangelegd. Bij de volgende suppletie, in 2027-2028, wordt dit – indien nodig – herhaald.
3. Vanuit Rijkswaterstaat Noord-Nederland heeft er inmiddels reeds een gesprek plaatsgevonden tussen de Gemeente Vlieland en Stichting Aanloophaven Vlieland (SAV). In dit overleg zijn de werkzaamheden rondom de haven en de lokale baggerwerkzaamheden besproken en toegelicht. Wij zullen u op de hoogte houden van de voortgang in de bovengenoemde verkenning en gaan er vanuit dat daarmee aan uw verzoek tot een gesprek is voldaan.

(Regio West-Nederland Noord)

2.6 Gemeente Texel

In uw reactie geeft u aan:

U zou graag zien dat de (strand)suppletie niet op 12.490 eindigt, dus voor strandslag 12, maar doorloopt tot aan 12.890; een kleine 400 meter verder. Dit is handiger vanwege de plaatsing van de strandhuisjes en de exploitatie.

Terugkoppeling Rijkswaterstaat:

Wij kunnen ons vinden in het voorstel om de strandsuppletie in 2027-2028 verder naar het noorden aan te brengen, tot aan raai 12.890. Wij gaan onderzoeken of dit mogelijk is. Bij uitwerking van deze suppletie houden wij ook rekening met de invulling de kustvisie voor Texel-Zuidwest. Deze wordt nu opgesteld onder leiding van de provincie Noord-Holland.

2.7 PWN

In uw reactie geeft u aan:

Vanuit de belangen van PWN vraagt u bij Heemskerk om een vooroeversuppletie in plaats van een strandsuppletie. U denkt dat een strandsuppletie hier de voor de duinen belangrijke dynamiek negatief zou kunnen beïnvloeden, bijvoorbeeld door verschil in zand (korrelgrootte/samenstelling) en zandbalansen. U vindt het wenselijk om eerst de effecten van de vooroeversuppletie uit 2022-2024 af te wachten, waarvan u hoopt dat deze binnen afzienbare tijd ook zichtbaar zullen zijn.

Als een strandsuppletie toch nodig blijkt, dan wilt u graag meedenken over de precieze plekken waar het zand neergelegd kan worden, om de effecten van de strandsuppletie op de aanwezige zeereepdynamiek zo klein mogelijk te kunnen houden.

Terugkoppeling Rijkswaterstaat:

Voor een groot deel van dit gebied verwachten we dat de effecten van de vooroeversuppletie voldoende zullen zijn. Helaas blijkt niet voor het gehele gebied het geval te zijn. In het

voorgestelde suppletiegebied zijn er nu alweer raaien overschreden en is de trend sterk erosief. We zien BKL-overschrijdingen over ca 2.5 kilometer. Hier verwachten we dat de vooroeversuppletie pas over enkele jaren effect zal hebben. Daarom hebben we bij de actualisatie in 2024 aanvullend een strandsuppletie in het programma opgenomen voor een deel van het gebied (raai 4800-4950) waar we op korte termijn geen herstel verwachten.

We ondersteunen het belang van de natuurlijke dynamiek in de zeereep. Om deze reden is aan de noordkant van de suppletie de aanleghoogte bij de kerven verlaagd naar +2.5 meter NAP. Aan de zuidkant van de strandbebouwing bouwt de aanleghoogte af tot +2 meter NAP voor de zuidelijke ca. 500 meter. Hiermee denken wij de natuurlijke dynamiek te behouden en ervoor te zorgen dat de gewenste verstuiving naar het achterliggende duin mogelijk blijft.

Om de effecten van een strandsuppletie zo klein mogelijk te houden, selecteren we altijd zand uit winvakken met zoveel mogelijk dezelfde korrelgrootte en samenstelling als op de suppletielocatie. Welke maatregelen we naast de korrelgrootte nog meer nemen op deze locatie, leest u in het [borgingsdocument voor de strandsuppletie bij Heemskerk](#) (PDF, te vinden op iplo.nl). Deze maatregelen komen terug in het ecologisch werkprotocol met de stappen die de aannemer tijdens de uitvoering van de werkzaamheden moet nemen.

De uitvoering van deze strandsuppletie staat voor 2025-2026 gepland en is inmiddels gegund aan een aannemer. Via onze omgevingsmanager Kustlijnzorg in uw regio houden we u op de hoogte van de voortgang.

2.8 Gemeente Bloemendaal

In uw reactie geeft u aan:

De gemeente Bloemendaal neemt deel aan de overleggen bij het Hoogheemraadschap van Rijnland over de zeewaartse verplaatsing van de seizoensmatige paviljoens op het strand. Deze verplaatsing is bedoeld om duinaangroei in de breedte en de hoogte te bevorderen. Nu de permanente paviljoens in Bloemendaal zeewaarts zijn verplaatst, neemt echter de ruimte tussen de branding en de paviljoens af. Dit heeft invloed op de exploitatiemogelijkheden van de paviljoenhouders en de capaciteit van het recreatiegebied strand voor het achterland. Hoewel dit geen uitgangspunt van het suppletieprogramma is, zou u toch graag zien dat het behoud van recreatie- en exploitatiegebied wordt meegewogen bij de gezamenlijke zorg voor de kustverdediging.

Terugkoppeling Rijkswaterstaat:

Bij Bloemendaal staat er geen zandsuppletie in het programma omdat hier weinig erosie is van de kust en de Basiskustlijn (BKL) niet in het geding is. De verplaatsing van paviljoens voor het meegroeien voor de kustverdediging is voor ons geen reden om de BKL te verleggen en het suppletieprogramma te wijzigen. Bij het bepalen van de BKL houden wij weliswaar rekening met functies van de kust, waaronder het belang voor de recreatie. Maar wij suppleren niet speciaal met als doel meer strandbreedte voor de recreatie te maken.

We begrijpen dat u zich zorgen maakt om de oppervlakte aan strand die verdwijnt door de duinverbreding. Daarom is het goed om te weten dat wij in onze data (uit de jaarlijkse metingen en beoordelingen van de kustlijn) terugzien dat het strand bij Bloemendaal in de afgelopen twintig jaar veel breder is geworden; ter hoogte van de hoogwaterlijn zo'n 20-40 meter zeewaarts. Dit is te danken aan de noordwaartse stroming van het getij, waardoor het zand zich langs de kust in noordelijke richting verplaatst. Ten zuiden van de havendammen bij IJmuiden zorgt dit voor een zeewaartse verplaatsing van de kustlijn en richting het noorden bij Bloemendaal zien we de oppervlakte strand zelf nog meer, door de natuurlijke aanzanding.

2.9 Gemeente Zandvoort

In uw reactie geeft u aan:

U constateert dat het strand van Zandvoort niet in aanmerking komt voor zandsuppletie volgens onze 'meetlat', de BKL. U vraagt ons om ook andere belangen dan alleen (water)veiligheid te laten meewegen in onze beslissing.

Doordat het Hoogheemraadschap van Rijnland hier de duinen verbreedt voor de kustverdediging, voorziet u dat het Zandvoortse strand in oppervlakte zal afnemen als daarbij niet ook op het strand wordt gesuppleerd. U waarschuwt voor toenemende drukte op het strand, dat leefbaarheid, toerisme en economie verder onder druk komen te staan en dat de gemeente dan niet meer kan garanderen dat de calamiteitenstrook altijd vrij blijft. U geeft aan dat in de Omgevingsvisie Zandvoort (2021), indertijd ook met Rijkswaterstaat afgestemd, wel rekening is gehouden met een duinverbreding, maar dat daarbij ook is uitgegaan van een zeewaartse verbreding van het strand. U vraagt ons om deze aspecten mee te wegen in de beslissing om op het strand van Zandvoort (al of niet) te suppleren.

Terugkoppeling Rijkswaterstaat:

Bij Zandvoort staat er geen zandsuppletie in het programma omdat de kust hier niet erodeert en de Basiskustlijn (BKL) niet in het geding is. 'Zeewaartse verbreding van het strand' is geen doelstelling van Rijkswaterstaat Kustlijn zorg. Bij het handhaven van de BKL houden wij rekening met meerdere functies van de kust. Naast bescherming tegen de zee, willen we de kust behouden voor natuur en ook voor de recreatie. Wij suppleren echter niet om meer strandbreedte voor de recreatie te maken.

We begrijpen uw zorgen over het verdwijnen van strand als gevolg van de duinverbreding door het Hoogheemraadschap. Daarom is het goed om te weten dat wij in onze data (uit de jaarlijkse metingen en beoordelingen van de kustlijn) terugzien dat het strand bij Zandvoort in de afgelopen twintig jaar juist breder is geworden en door natuurlijke aanzanding nog steeds in oppervlakte toeneemt. (Zie ook de uitleg hierboven bij 2.8.)

(Regio West-Nederland Zuid)

2.10 Provincie Zuid-Holland

In uw reactie geeft u het volgende aan:

Vorig jaar hebt u ons geadviseerd om te onderzoeken of de suppletie bij Goeree deels naar het zuiden verlengd zou kunnen worden, om extra zand voor de nieuw aangelegde stuifrechtters te plaatsen. In of tegen Natura 2000-gebieden aan zouden er volgens u altijd zandsuppleties met schoon, kalkrijk zand zouden moeten worden uitgevoerd, om verrijking van de bodem en verrijking van de duinen te voorkomen. U vraagt nogmaals aandacht voor deze vraag, omdat u dit niet terugziet in de geplande werkzaamheden.

Terugkoppeling Rijkswaterstaat:

Wij hebben uitgebreid naar deze situatie gekeken, ook na eerdere verzoeken bij de consultaties in voorgaande jaren (Waterschap Hollandse Delta en Natuurmonumenten). Wij hebben daarbij onderzocht of het mogelijk is om de geprogrammeerde suppletie bij Goeree Westkop (raai 1400-1600) te verlengen tot aan de locatie van de kerven in het gebied Springertduinen.

Uit onze jaarlijkse metingen en beoordelingen blijkt echter dat zowel de positie van de kustlijn als de zandvolumes hier stabiel zijn. De BKL is op raai 1800, 1850 en 1875 maar zeer beperkt overschreden. Dit maakt een suppletie nu hier niet direct noodzakelijk voor ons doel om de kustlijn te handhaven. Verder geldt dat in de zuidwestelijke delta een beperkte zandbehoefte is voor het meestijgen van het kustfundament.

Bovendien is de kust hier door ondieptes in de zeebodem lastig te bereiken voor de sleephopperzuigers die het zand vanaf zee moeten aanvoeren. Rondom de locatie van de kerven zou de aanvoer van zand flink duurder uitvallen dan verderop bij de Westkop van Goeree. Dit maakt een aanvullende suppletie weinig effectief maar wel veel duurder.

Om deze redenen zullen wij het gebied aan de zuidwestzijde van Goeree nu niet meenemen in de suppletie, ook al onderschrijven we het dynamiseren van duinen wel. Via onze regionale omgevingsmanager blijven we wel graag met u in gesprek over deze en vergelijkbare dynamiseringsprojecten.

2.11 Gemeente Den Haag

In uw reactie geeft u het volgende aan:

1. U kunt zich vinden in het voorstel om in de periode 2026-2027 bij Scheveningen een suppletie uit te voeren, aangevuld met een vooroeversuppletie.
2. Wel verzoekt u ons – net als bij eerdere consultaties – om rekening te houden met het intensieve, jaarrond gebruik van het strand en zee van Scheveningen. De drukste periode is tijdens het exploitatie seizoen van de strandpaviljoens, van 1 maart t/m 1 november. Wat u betreft zouden de werkzaamheden voor de toekomstige suppletie moeten plaatsvinden in de periode van 1 oktober t/m 1 maart. U verzoekt ons om dit bij de aanbesteding van de werkzaamheden kenbaar te maken en als randvoorwaarde mee te geven aan geïnteresseerde partijen. U houdt graag contact met ons over de uitvoering van de suppletie bij Scheveningen.
3. Daarnaast vraagt u specifiek aandacht voor het strand ter hoogte van Kijkduin-Bad en het Westduinpark. Sinds de strandsuppletie op dit strand in 2008-2009 was er op het Zuiderstrand voldoende breed (droog) strand, maar u ziet dat dit in de loop van de jaren smaller is geworden. U ziet een landwaartse trend ook terug in het kustlijnkaartenboek. Afgesproken is dat deze situatie gemonitord wordt en indien nodig mee te nemen in het Kustlijn zorg programma. U stelt voor hierover binnenkort met elkaar te spreken.

Reactie Rijkswaterstaat:

1. Goed om te horen dat u zich in de voorgestelde suppleties kunt vinden.
2. Wij begrijpen goed dat een strandsuppletie gedurende de drukke maanden van het exploitatie seizoen hinder geeft voor de strandrecreatie op het strand van Scheveningen. Bij de aanbesteding van de werkzaamheden brengen we het intensieve gebruik van dit strand dan ook al vooraf onder de aandacht van de geïnteresseerde partijen.

Echter: wij stellen geen eisen aan de planning van de werkzaamheden door de aannemer, behalve dat de suppleties worden uitgevoerd binnen een tijdsvenster van 2 jaar. Er wordt het hele jaar door gewerkt op het strand, met uitzondering van juli en augustus. Geen werkzaamheden inplannen in de periode van maart tot en met september, zou betekenen dat de wintermaanden oktober tot en met februari overblijven. In die maanden is er grote kans op slecht weer ('stormseizoen') en dus op vertraging. Ook zouden de kosten van een strandsuppletie dan veel hoger uitvallen.

Wij blijven graag met u in overleg om - binnen deze aanpak - de planning voor de volgende suppletie zo goed mogelijk af te stemmen op de activiteiten op het strand van Scheveningen.

3. Op het strand tussen Kijkduin-Bad en het Westduinpark zien wij in onze kustmetingen slechts voor twee raaian een zeer lichte landwaartse trend. De kust ligt er op deze locatie nog goed bij en we verwachten de komende jaren geen BKL-overschrijdingen. Daarom is hier geen suppletie ingepland. We zullen dit traject wel nauwlettend blijven monitoren.

2.12 Gemeente Goeree-Overflakkee

In uw reactie geeft u aan:

U bent akkoord met deze actualisatie van het suppletieprogramma.

Terugkoppeling Rijkswaterstaat:

Dank voor uw reactie. Goed om te weten dat u akkoord bent.

2.13 Natuurmonumenten (Beheereenheid Zuid-Hollandse Eilanden)

In uw reactie geeft u aan:

Voor de in 2025-2026 geplande strandsuppletie bij Goeree Westkop verzoekt u ons om:

1. U als beheerder van N2000-gebied Duinen Goeree & Kwade Hoek tijdig te betrekken;
2. De uitvoering te plannen buiten het vogelbroedseizoen (15 maart t/m 15 augustus) en het pupseizoen van de grijze zeehond (1 december t/m 1 februari) om verstoring van strandbroeders en grijze zeehonden te voorkomen.
3. Verder vraagt u aandacht voor de herkomst van het suppletiemateriaal (korrelgrootte, kalkgehalte, voedselrijkdom), van belang om af te stemmen op de lokale situatie vanwege eventuele invloed op Natura 2000-gebieden Duinen Goeree & Kwade Hoek en Voordelta.
4. U verzoekt ons om het transport van leidingen en machines over duinovergangen goed met u af te stemmen. Welke vervoersbewegingen zijn er en op welke momenten?
5. Ook vraagt u ons om bovengenoemde zaken in het ecologisch werkprotocol van de aannemer vast te laten leggen.

Reactie Rijkswaterstaat:

1. Hartelijk dank voor uw reactie. Via onze omgevingsmanager zullen wij u als beheerder van Natura 2000-gebied Duinen Goeree & Kwade Hoek tijdig betrekken bij de werkzaamheden. De planning van de aannemer is – voor zover nu bekend – om de werkzaamheden uit te voeren in het voorjaar van 2026. Dit is in het vogelbroedseizoen. Dan nemen wij maatregelen om vogels zoals strandbroeders te ontzien en verstoring zo veel mogelijk te beperken.
2. Voor zover nu bekend wordt er waarschijnlijk niet op het strand gewerkt in het pupseizoen van de grijze zeehond (mei-juni). Voor de gewone zeehond is de zoogperiode december-februari. Bij een strandsuppletie moet de aannemer voldoen aan de 'zorgplicht'. Is er een zeehond/pup aanwezig in het werkveld, dan moet het werk stilgelegd worden en moet de aannemer contact opnemen met Rijkswaterstaat om te bespreken welke maatregelen er genomen moeten worden.
3. In het [borgingsdocument voor strandsuppletie Goeree Westkop](#) (PDF, te vinden op iplo.nl) staat onder meer als maatregel dat wij hiervoor zand gebruiken dat (zoveel mogelijk) overeenkomt met de korrelgrootte en samenstelling van het zand op de suppletielocatie. Wij kijken echter niet specifiek naar het kalkgehalte van het zand. We toetsen aan de voorwaarden uit het beheerplan, waaronder dat bij gevoelige duintypen niet hoger dan +3 meter NAP wordt gesuppleerd. De suppletie wordt lager aangelegd, om zo min mogelijk verandering teweeg te brengen in de verstuiwing. Daardoor kan het zand zich dus nog goed vermengen. Zie ook '[Natura 2000 Beheerplan Voordelta 2015-2021](#)' (pdf) pag. 81-82.
4. Wij zullen het transport van leidingen en machines over duinovergangen goed met u afstemmen, mede vanwege de vervoersbewegingen en op welke momenten.
5. Benodigde maatregelen worden vastgelegd in het borgingsdocument dat Rijkswaterstaat bij de opdracht meegeeft aan de aannemer. Op basis van deze informatie laat de aannemer een ecologisch werkprotocol opstellen door een ecologisch deskundige. Deze ziet toe op de uitvoering hiervan tijdens de werkzaamheden op het strand en in de duinen. Als er in het broedseizoen gewerkt wordt, moet de aannemer maatregelen nemen zoals uitvoeren van broedvogelchecks. Worden er broedvogels aangetroffen, dan moet er minimaal 350 meter afstand worden aangehouden.

(Regio Zee en Delta)

2.14 Provincie Zeeland namens het Ambtelijk Overleg Zeeuwse Waterkeringen (AZW)

In het AZW zijn vertegenwoordigd de Zeeuwse kustgemeenten (Sluis, Vlissingen, Veere, Noord-Beveland en Schouwen-Duiveland) en waterschap Scheldestromen en de Provincie Zeeland.

In uw reactie geeft u het volgende aan:

1. U waardeert de samenwerking met Rijkswaterstaat op het gebied van waterveiligheid en het suppletieprogramma. U bedankt ons voor het mogelijk maken van de pilot van een recreatieve strandsuppletie vanuit het recreatief zandfonds.
2. Om beter in de regionale behoefte aan zand te kunnen voorzien, wilt u graag met de Minister van Infrastructuur en Waterstaat de mogelijkheden verkennen om in de voorbereidingen van het Programma Kustlijn zorg te werken met een regionale meerjarenprogrammering, om zo de recreatieve suppleties optimaal te kunnen benutten. Ook zou u graag aanvullende afspraken willen maken over vervolgstappen die we hierin gezamenlijk kunnen zetten op basis van de ervaringen met het regionale zandfonds en de pilots die momenteel worden uitgevoerd.
3. U vraagt aandacht voor de volgende locaties:
 - 3.1 Breezand:

Na de suppletie van drie jaar geleden is de situatie hier sterk verbeterd, maar de duinregel blijft hier erg smal, er treedt veel erosie op. Op termijn kunnen de morfologische gevolgen zorgen voor een probleem qua waterveiligheid, dus het is van belang om deze locatie in de gaten te houden.
Bij de uitvoering van de suppletie op deze locatie in 2026 of 2027 verzoekt u om deze suppletie in westelijke richting uit te breiden tot raai 680, in verband met de oostelijke beweging van het zandprofiel.
 - 3.2 Westkapelse Zeedijk:

De suppletie is gewijzigd van raai 1795-1948 naar 1814-1948, maar u verzoekt ons om deze toch uit te voeren tot raai 1795, vanwege de drukte op het strand en de aansluiting met andere delen van het strand.
 - 3.3 Westkapelle:
 - 3.3.1 U verzoekt ons om voor deze suppletie in te zetten op uitvoering in het voorjaar van 2026, omdat er in 2025 al overschrijdingen optreden;
 - 3.3.2 Voor het gedeelte bij Westkapelle vraagt u ons een extra hoge duinvoet aan te brengen als buffer;
 - 3.3.3 En om deze suppletie door te trekken tot raai 2677 in verband met de veiligheid bij de aansluiting van de dijk naar Zoutelande aan de zuidzijde.
 - 3.4 Dishoek:
 - 3.4.1 Dishoek (Vijgheter, raai 3202) blijft volgens u een aandachtspunt vanuit waterveiligheid, omdat deze locatie is afgekeurd binnen de wettelijke beoordeling. U blijft hierover graag in contact, ook in het geval de situatie te veel verslechtert voor de uitvoering van de suppletie (2025-2026).
 - 3.4.2 Binnen het waterschap wordt gewerkt aan de voorbereiding van het aanbrengen van een depot op het strand/tegen het duin en een duinversterking bij de Vijgheter. Het waterschap verneemt het graag als er meer duidelijkheid is wanneer de suppletie wordt uitgevoerd.
 - 3.4.3 U verzoekt ons om de suppletie uit te voeren in het voorjaar van 2026 in plaats van in het najaar van 2025, vanwege het risico op verdwijnen van zand door storm voor seizoen 2027. Dit verzoek wordt gedragen door Gemeenten Veere, Vlissingen, Stichting Strandexploitatie Veere en Strandvereniging Westduin.
 - 3.4.4 Ook vraagt u ons te kijken naar de mogelijkheden voor 20-40 m³/m extra zand op de duinvoet bij Zwanenburg, om hier veilig met de auto te kunnen rijden.
 - 3.5 Nieuwvliet-Groede:

U bent blij dat rondom het Kruishoofd meer volume wordt aangebracht, omdat hier bij stormen vaak erosie van het duin optreedt.

Terugkoppeling Rijkswaterstaat:

1. Bedankt voor uw waardering voor onze samenwerking.
2. Wij wachten het antwoord van de minister op uw brief af.
3. Over de genoemde locaties:

3.1 Breezand

De strandsuppletie bij Breezand is nodig om voor het onderhoud van de BKL de erosie te compenseren tussen raai 5.800 en 6.600. Eerder hebben wij in ons suppletieprogramma aangegeven dat we op deze locatie niet wilden suppleren, onder meer op verzoek van Stichting Duinbehoud om hier ruimte te geven aan de natuurlijke kustdynamiek. Nu nemen we deze locatie alsnog op in ons programma, omdat dit strand sneller erodeert dan verwacht en het waterschap aangeeft dat hier zand nodig is vanwege de waterveiligheid. Wel beperken we de suppletie tot het gedeelte waar de erosie plaatsvindt, tussen raai 5.800 en raai 6.600, om de impact op de natuurlijke dynamiek zo klein mogelijk te houden. Wij zien echter geen aanleiding om de suppletie verder door te trekken naar het westen, omdat de kust daar zeewaarts uitbouwt.

3.2 Westkapelse Zeedijk

Wij hebben gekeken naar het ontwerp en naar de ontwikkeling van het strand na de vorige strandsuppletie op deze locatie in 2023. Deze liep aan de noordoostzijde door tot aan raai 18.320. Na aanleg van deze suppletie zien we in de data van 2024 ook aanzanding in raaien 18.140 en 17.950. We verwachten voor deze locaties ook geen BKL-overschrijdingen. Daarom hebben we besloten om de suppletie met 1 raai te verkorten. We verwachten dat de genoemde raaien in noordoostelijke richting nog wel zullen profiteren van deze suppletie en door het natuurlijke transport zullen aanzanden, net als na de suppletie van 2023.

3.3 Westkapelle

De aannemer die deze suppletie uitvoert, is vrij om de werkzaamheden in te plannen. Wij kunnen vooraf geen belofte doen over de uitvoeringsperiode. (Zie ook paragraaf 1.4 van dit document.) Specifiek voor deze locatie verwachten wij in de praktijk maar beperkt of geen overschrijdingen van de BKL voor 2026. Echter lokaal kunnen we beperkte overschrijdingen toestaan. (Zie de factsheet 'Uitgangspunten totstandkoming suppletieprogramma Kustlijn zorg' uit 2024).

- 3.3.1. Voor het gedeelte bij Westkapelle vraagt u ons een extra hoge duinvoet aan te brengen als buffer. Normaal gesproken voeren wij strandsuppleties uit op een aanleghoogte van +3 meter NAP. Bij deze suppletie brengen wij het zand op +3,5 meter NAP; een hogere duinvoet als buffer.
- 3.3.2. Aan de zuidkant van de dijk naar Zoutelande gaan we mee in uw voorstel, om de suppletie zuidelijk door te trekken tot en met raai 26.770.

3.4 Dishoek

- 3.4.1. Wij zijn het met u eens dat Vijgheter, raai 3202, een aandachtspunt blijft. Wij houden hierover contact en houden in de gaten of de situatie verslechtert voor de uitvoering van de suppletie (2025-2026). Zodra er meer duidelijkheid is over de uitvoering van deze suppletie zullen wij contact met u opnemen.
- 3.4.2. Wij zullen u laten weten wanneer de suppletie zal worden uitgevoerd.
- 3.4.3. Hiervoor zijn wij afhankelijk van de planning van de aannemer, wij kunnen dus geen toezeggingen doen. Zoals met u besproken zullen we een zanddepot aanleggen tussen raai 3189 en 3239. Wij blijven graag met u in contact voor verdere details om de kans op afslag zoveel mogelijk te beperken.
- 3.4.4. Dank voor u reactie. We begrijpen de zorg voor het smalle droge strand bij Zwanenburg. We zien dat er inderdaad veel volume onderwater ligt. Echter, op deze locatie verwachten we geen BKL-overschrijding. Om deze reden nemen we dit gedeelte deze keer niet mee in de suppletie.

3.5 Nieuwvliet-Groede

Goed om te weten dat u zich kunt vinden in ons voorstel voor meer volume aan te brengen bij het Kruishoofd.